

УДК 343.1 (477)

Олег Лютий

Національний університет «Львівська політехніка»,
студент Навчально-наукового інституту
права, психології та інноваційної освіти
oleh.liutyi.pv.2020@lpnu.ua

Олена Ковальчук

Національний університет «Львівська політехніка»,
доцент кафедри кримінального
права і процесу Навчально-наукового
інституту права, психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук, доцент,
заслужений юрист України
olena.b.kovalchuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5547-1625>

НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА МАЙНО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2023.40.334>

© Лютий О., Ковальчук О., 2023

У статті розглянуто актуальні питання застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як арешт майна. Окрему увагу присвячено правовому статусу третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, проаналізовано проблемні питання, які виникають в процесі здійснення арешту майна та коли під час досудового розслідування закрито кримінальне провадження, а питання зняття арешту з майна не вирішено. Також акцентується увага на тому, що крім проблем, які виникають під час накладення арешту на майно, не менше питань виникає під час скасування таких арештів, особливо, якщо арештоване майно треба реалізувати у межах інших правовідносин, наприклад, у межах справи про банкрутство чи у межах виконавчого провадження.

Незважаючи на численні зміни щодо регламентації арешту майна, пропонується внести зміни до чинного Кримінального процесуального кодексу України в частині вирішення питань: щодо майна, на яке накладається арешт; визначеності правового статусу третіх осіб, щодо майна яких вирішується питання про арешт, та добросовісних набувачів; складу учасників судового засідання щодо арешту майна; які виникають у разі закриття кримінального провадження або ж скасування арешту. Пропонується доповнити статтю 175 Кримінального процесуального кодексу України детальною процедурою виконання ухвали про арешт майна, а також фіксацією вказаного процесу.

Ключові слова: арешт майна; кримінальне провадження; третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт; процесуальний статус особи; закриття кримінального провадження.

Постановка проблеми. Право кожної особи володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю проголошено у статті 41 Конституції України. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Держава захищає право власності від порушення, зокрема, у кримінальному процесуальному законодавстві одним із способів захисту права власності є накладення арешту на майно. Систематичні зміни у правилах належного застосування арешту на майно потребують оцінки їхнього впливу на права та інтереси громадян України.

Мета статті – дослідження проблемних питань, які виникають в процесі накладення арешту на майно в кримінальному провадженні в Україні та напрацювання відповідних пропозицій щодо вдосконалення чинного Кримінального процесуального кодексу України в частині накладення арешту на майно, як одного із заходів забезпечення кримінального провадження.

Аналіз дослідження проблеми. Питанням накладення арешту на майно в кримінальному провадженні в Україні присвячено чимало уваги науковців та практиків-юристів. Так, зокрема, значної уваги проблемам накладення арешту на майно в кримінальному провадженні в Україні у своїх працях надавали А. Р. Туманянц, В. І. Медведєв, О. Гарасимів, О. Захарова, О. Ряшко, А. В. Дрозд, Т. В. Смалюк, О. Мала, Л. Місюра, П. Д. Денисюк, О. В. Верхогляд-Герасименко, Т. В. Корчева, І. В. Гловюк, А. В. Титаренко, І. П. Зінковський, І. А. Бутирська та інші.

Виклад основного матеріалу. З метою забезпечення дієвості та повноти здійснення кримінального провадження застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження. В аспекті захисту прав людини у сфері кримінального судочинства законодавець встановлює обмежений перелік осіб, стосовно яких такі заходи можуть застосовуватись. Будучи одним із видів заходів забезпечення кримінального провадження, арешт майна пов'язаний з обмеженням можливостей особи, на майно якої накладено арешт, здійснювати певні правомочності, зокрема, відчуження, розпорядження та/або користування ним [1, с. 182].

Арештом майна є тимчасове, до скасування у встановленому Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) порядку, позбавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном, щодо якого існує сукупність підстав чи розумних підозр вважати, що воно є доказом кримінального правопорушення, підлягає спеціальній конфіскації у підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди, можливої конфіскації майна. Завданням арешту майна є запобігання можливості його приховування, пошкодження, псування, знищення, перетворення, відчуження [2].

Метою арешту майна є забезпечення: збереження речових доказів; спеціальної конфіскації; конфіскації майна як виду покарання або заходу кримінально-правового характеру щодо юридичної особи; відшкодування шкоди, завданої внаслідок кримінального правопорушення (цивільний позов), чи стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди [2].

Проблемним питанням у регламентації застосування цього заходу забезпечення кримінального провадження є передбачення у ч. 3 ст. 170 КПК України положення, відповідно до якого арешт накладається на майно будь-якої фізичної або юридичної особи за наявності достатніх підстав вважати, що воно відповідає критеріям, зазначеним у ст. 98 КПК України. У вказаній статті визначено, що є речовими доказами у кримінальному провадженні. Водночас до них не належать доходи від майна, що одержано фізичною або юридичною особою внаслідок вчинення кримінального правопорушення. Натомість у п. 6 ч. 9 ст. 100 КПК України передбачено конфіскацію доходів

від такого майна. З метою забезпечення конфіскації у практичній діяльності виникає потреба в арешті вказаних доходів. З огляду на викладене О. Мала та Л. Місюра пропонують у ч. 3 ст. 170 КПК України внести зміни та передбачити, що майно, на яке може бути накладено арешт, має відповідати критеріям, зазначеним як у ст. 98, так і п. 6 ч. 9 ст. 100 КПК України, або доповнити зміст ст. 98 КПК України словосполученням «доходи від майна, що одержано фізичною або юридичною особою внаслідок вчинення кримінального правопорушення» [3, с. 115–116].

Частина 2 ст. 171 КПК України визначає, що до клопотання слідчого, прокурора про арешт майна мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовує доводи клопотання. Тлумачення цієї норми дає можливість дійти висновку, що законодавець не зобов'язує слідчого, прокурора надавати копію клопотання та копії вищенаведених матеріалів підозрюваному, обвинуваченому, засудженому, третім особам, юридичній особі, щодо якої здійснюється провадження (її представнику), особі, яка в силу закону несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діями (бездіяльністю) підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, що скоїла суспільно небезпечне діяння. На думку А. Р. Туманянца та В. І. Медведєва залишається не зовсім зрозумілим, чи є такий законодавчий підхід цілеспрямованим або ж просто це непослідовність авторів закону, оскільки у визначенні нормативної конструкції ініціювання застосування таких заходів забезпечення кримінального провадження, як тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, відсторонення від посади, запобіжних заходів на слідчого, прокурора покладається обов'язок надати підозрюваному, обвинуваченому копії клопотання і матеріалів, якими вони обґрунтовують доводи клопотання [4, с. 196].

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні» від 10 листопада 2015 року № 769-VIII [5] було запроваджено застосування арешту майна не лише до підозрюваного, обвинуваченого та до юридичних осіб, до яких, за нормами кримінального права, можуть бути застосовані заходи кримінально-правового впливу, а й до третіх осіб. Важливо, що кримінальним процесуальним законодавством встановлені певні умови, за наявності яких можливий арешт майна третіх осіб.

По-перше, для того щоб здійснити арешт майна третіх осіб, треба довести факт отримання чи придбання у підозрюваного обвинуваченого такого майна безоплатно або в обмін на суму, значно нижчу за ринкову вартість, або ж довести, що така особа знала чи мала знати, що мета такої передачі – отримання доходу від майна, здобутого внаслідок вчинення злочину, приховування злочину та/або уникнення конфіскації.

По-друге, законом встановлений судовий порядок дослідження доказів, які свідчать про порядок набуття третьою особою майна. Такі докази мають бути достатніми, а обов'язок доказування покладається на слідчого та прокурора.

По-третє, заборонено здійснювати арешт майна добросовісного набувача [6, с. 98].

Зміст законодавчого припису щодо процесуального статусу третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, регламентований ст. 64-2 КПК України, дає можливість констатувати наявність невизначеності у питанні моменту набуття третьою особою свого процесуального статусу, а саме – вказаний учасник кримінального провадження виникає лише на стадії судового розгляду або й на стадії досудового розслідування? Це має суто практичне значення, адже як впливає зі ст. 170, 172, 173 КПК України, арешт майна, в тому числі третьої особи з підстав, передбачених п. 1 та 2 ч. 2 ст. 170, може бути застосований й під час досудового розслідування на підставі ухвали слідчого судді. У такому разі третя особа, на майно якої було накладено арешт, позбавляється можливості використати правозахисні механізми, передбачені КПК України; насамперед, вона не має права оскаржити подібну ухвалу слідчого судді у рамках кримінального провадження, рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування, прокурора під час досудового розслідування, адже суто формально третя особа набуває свого процесуального статусу

лише з моменту звернення прокурора до суду із клопотанням про арешт майна, тобто тільки у судовому провадженні. Відтак, цілком можливими є ситуації, в яких заарештовується майно особи, яка на момент накладення арешту процесуально неідентифікована, тобто така, яка не має власного статусу у провадженні, що, закономірно, підриває кримінальну процесуальну форму загалом [7, с. 13–14].

Відсутність належної правової регламентації процесуального статусу певної категорії осіб призводить до порушення їхніх прав як учасників кримінального провадження. Як свідчить практика застосування положення ст. 174 КПК України, під час розгляду слідчим суддею, судом клопотання іншого власника або володільця майна про скасування арешту майна тягар доведення того, що арешт на майно було накладено незаконно і необґрунтовано, а саме майно не було придбано на кошти, отримані злочинним шляхом, і не підпадає під визначення підстав тимчасового вилучення майна (ст. 167 КПК України), невиправдано покладається на іншого власника або володільця майна. Непоодинокими є випадки, коли арешт незаконно накладається на майно осіб, які не є суб'єктами кримінального провадження, внаслідок чого вони позбавлені можливості володіти, користуватися та розпоряджатися своїм майном [8, с. 120–121].

Варто акцентувати увагу, що згідно з чинною редакцією ч. 1 ст. 170 КПК України, можливо накласти арешт на майно підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди, можливої конфіскації майна. Відповідно до ч. 2 цієї статті, арешт майна допускається з метою забезпечення: збереження речових доказів; спеціальної конфіскації; конфіскації майна як виду покарання або заходу кримінально-правового характеру щодо юридичної особи; відшкодування шкоди, завданої внаслідок кримінального правопорушення (цивільний позов), чи стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди [2].

Вказана редакція діє з 10 листопада 2015 року, а до того часу накласти арешт на майно можливо було стосовно підозрюваного, обвинуваченого або осіб, які в силу закону несуть цивільну відповідальність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння. Тобто якщо особа не мала такого статусу, то й слідчий суддя не мав права винести ухвалу про арешт майна. Навіть якщо у слідчого судді були достатні підстави вважати, що певною особою було вчинено кримінальне правопорушення, слідчий суддя не мав повноважень накладати арешт на майно особи, не вказаної у ч. 1 ст. 170 КПК України. Відтак, правильною вважалася практика, коли слідчі судді визнавали клопотання про накладення арешту на майно передчасними та відмовляли у їх задоволенні, оскільки на момент їх розгляду особам, про майно яких йшлося в клопотанні, не було повідомлено про підозру [9, с. 165].

Заслугує на увагу також проблема, за якої під час досудового розслідування закрито кримінальне провадження, а питання зняття арешту з майна не вирішено. Відповідно до закону, рішення про закриття кримінального провадження на цій стадії може прийняти як слідчий, так і прокурор залежно від визначених підстав (ч. 4 ст. 284 КПК України). Проте, на відміну від прокурора, у слідчого немає повноважень щодо зняття арешту з майна, він не є суб'єктом звернення з клопотанням про скасування арешту майна. Прокурор водночас із винесенням постанови про закриття кримінального провадження має скасувати арешт майна, якщо воно не підлягає спеціальній конфіскації, але, як ми вже зазначили, таке рішення не завжди приймається. Необґрунтоване збереження арешту на майно є протиправним і тривалим порушенням права власності, яке має бути відновлено. Захисник чи власник майна, як свідчать численні випадки судової практики, усе ж таки звертається до слідчих суддів з метою скасування арешту на майно в порядку ч. 1 ст. 174 та п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України. Водночас деякі слідчі судді відмовляють у задоволенні скарг і клопотань, інші – задовольняють, посиляючись на загальні засади кримінального провадження (ч. 6 ст. 9 КПК України) та на Конвенцію про захист прав і основоположних свобод [10, с. 218].

Крім проблем, що виникають під час накладення арешту на майно, не менше питань виникає під час скасування таких арештів. Особливо, якщо арештоване майно треба реалізувати у межах інших правовідносин, наприклад, у межах справи про банкрутство чи у межах виконавчого провадження.

Відповідно до ч. 6 ст. 44 Кодексу України з процедур банкрутства, Господарський суд за заявою розпорядника майна скасовує арешти майна боржника чи інші обмеження щодо розпорядження його майном у разі, якщо такі арешти чи обмеження перешкоджають господарській діяльності боржника та відновленню його платоспроможності [11]. Частина 14 ст. 39 Кодексу України з процедур банкрутства передбачає, що з моменту відкриття провадження у справі арешт майна боржника чи інші обмеження боржника щодо розпорядження належним йому майном можуть бути застосовані лише Господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство. Отже, у випадку відкриття провадження у справі про банкрутство Господарський суд отримує пріоритетне право як на накладення арештів на майно боржника, так і на скасування арештів, накладених раніше іншими судами. Проте, як свідчить судова практика, арештів, накладених у межах кримінального провадження, це не стосується.

Так, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у Постанові від 24 квітня 2018 року у справі № 910/10369/15 вказав, що арешт, накладений в межах кримінальної справи, є заходом забезпечення кримінального провадження, застосованим згідно з нормами КПК України і його скасування відбувається в порядку, визначеному ст. 174 КПК України, та не може здійснюватися судами господарської юрисдикції, що впливає також із положень статей 37, 41 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень». Отже, незважаючи на концентрацію у межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною яких є боржник, арешти, накладені у межах кримінального провадження, можуть бути скасовані лише у порядку, передбаченому КПК України [12, с. 23–24].

Варто також звернути увагу на досвід зарубіжних країн щодо питання арешту майна у кримінальному провадженні, а саме: цікавим буде розглянути процедуру виконання арешту майна в Латвії. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу Латвії для забезпечення вирішення майнових питань у кримінальному процесі, а також можливої конфіскації майна, в процесі кримінального процесу накладається арешт на майно затриманого, підозрюваного або обвинуваченого, в тому числі на майно, отримане від інших осіб, або майно тих осіб, які несуть матеріальну відповідальність за дії підозрюваного або обвинуваченого. Арешт може бути накладено також на отримане злочинним шляхом або пов'язане з кримінальним процесом майно, яке перебуває у третіх осіб. У досудовому процесі арешт на майно накладається за постановою керуючою процесом особою, затверджене слідчим суддею, а під час судового розгляду рішення приймає суд. У невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути відчужене, знищене або приховане, накладення арешту на майно може бути здійснене за згодою прокурора. Втім, постанова про накладення арешту має бути затверджена рішенням слідчого судді, у разі його відмови, арешт має бути знятий. Про накладення арешту на майно складається протокол. У протоколі фіксуються: кожна річ, на яку накладено арешт, із зазначенням її назви, марки, ваги, ступеня зношування, а також інших індивідуальних ознак; якщо арешт накладається на все майно, також речі, на які арешт не накладений; заява, подана третьою особою про належність майна [13].

Вчені О. Пчеліна та В. Пчелін вважають, що досвід Латвії стосовно детального визначення процедури виконання рішення про арешт майна та його фіксації корисно використати в Україні, оскільки в ст. 175 КПК України процесуальний порядок виконання ухвали про арешт майна обмежується вказівкою про те, що вказана ухвала виконується слідчим, прокурором. Це все призводить до труднощів у практичній діяльності, оскільки в кримінальному процесуальному законодавстві не визначено чіткої правової процедури арешту майна, що суперечить ст. 2 КПК України та міжнародним правовим стандартам у кримінальному процесі [14, с. 49–50].

Висновки. Отже, незважаючи на численні зміни щодо регламентації арешту майна, чинна редакція Кримінального процесуального кодексу України все ж таки потребує удосконалення та доповнення в частині вирішення питань: щодо майна, на яке накладається арешт; визначеності правового статусу третіх осіб, щодо майна яких вирішується питання про арешт, та добросовісних набувачів; складу учасників судового засідання щодо арешту майна; які виникають у разі закриття кримінального провадження або ж скасування арешту. Доцільним видається доповнити статтю 175 КПК України детальною процедурою виконання ухвали про арешт майна, а також фіксацією даного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зінковський І. П. Застосування арешту майна у кримінальному провадженні: деякі проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*, 2017. № 2. С. 182–189.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 07.11.2023 р.).
3. Мала О., Місюра Л. Накладення арешту на майно у кримінальному провадженні. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*, 2017. № 1 (13). С. 114–121.
4. Туманянц А. Р., Медведєв В. І. Арешт майна у кримінальному провадженні: окремі проблеми застосування. *Право і Суспільство*, 2018. № 2. Частина 3. С. 194–199.
5. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні: Закон України від 10 листопада 2015 р. № 769-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-19#Text> (дата звернення: 07.11.2023).
6. Денисюк П. Д. Окремі проблемні питання арешту майна за кримінальним процесуальним законодавством України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, 2017. № 2. Т. 2. С. 97–100.
7. Медведєв В. І. Арешт майна як захід забезпечення кримінального провадження. Харків, 2019. 35 с.
8. Гарасимів О., Захарова О., Ряшко О. Арешт майна у кримінальному провадженні. *Юридичний вісник*, 2022. № 2. С. 118–123.
9. Дрозд А. В. Деякі проблемні питання арешту майна в кримінальному провадженні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція, 2018. № 36. Т. 2. С. 164–168.
10. Смалюк Т. В. Проблемні питання регламентації накладення арешту на майно в кримінальному провадженні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки, 2020. № 3. Том 31 (70). С. 214–219.
11. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення 07.11.2023).
12. Бутирська І. А. Окремі питання застосування арешту майна у кримінальному провадженні. *Журнал східноєвропейського права*, 2022. № 96. С. 21–25.
13. Пенькова К. Процедура накладення арешту на майно у кримінальному провадженні (витяги із законодавства): інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України. Європейський інформаційно-дослідницький центр. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29003.pdf> (дата звернення: 08.11.2023).
14. Пчеліна О., Пчелін В. Зарубіжний досвід накладення арешту на майно в кримінальному провадженні (на прикладі європейських країн). *Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : збірник матеріалів засідання № 2 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 24 червня 2022 р.)*. Кропивницький: ТОВ «Центрально-Українське видавництво», 2022. 486 с.

REFERENCES

1. Zinkovskij I. P. *Zastosuvannya areshtu majna u kriminalnomu provadzhenni: deyaki problemni pitannya*. Visnik kriminalnogo sudochinstva, 2017. No. 2. P. 182–189. [In Ukrainian].
2. *Kriminalnij procesualnij kodeks Ukrayini*: Zakon Ukrayini vid 13 kvitnya 2012 r. No. 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennya 07.11.2023 r.). [In Ukrainian].
3. Mala O., Misyura L. *Nakladennya areshtu na majno u kriminalnomu provadzhenni*. Naukovij chasopis Nacionalnoyi akademiyi prokuraturi Ukrayini, 2017. No. 1 (13). P. 114–121. [In Ukrainian].
4. Tumanyanc A. R., Medvyedev V. I. *Aresht majna u kriminalnomu provadzhenni: okremi problemi zastosuvannya*. Pravo i Suspilstvo, 2018. No. 2. Chastina 3. P. 194–199. [In Ukrainian].
5. *Pro vnesennya zmin do Kriminalnogo procesualnogo kodeksu Ukrayini shhodo okremih pitan nakladennya areshtu na majno z metoyu usunennya korupciynih rizikiv pri jogo zastosuvanni*: Zakon Ukrayini vid 10 listopada 2015 r. No. 769-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-19#Text> (data zvernennya: 07.11.2023). [In Ukrainian].
6. Denisyuk P. D. *Okremi problemni pitannya areshtu majna za kriminalnim procesualnim zakonodavstvom Ukrayini*. Aktualni problemi vitchiznyanoi yurisprudenciyi, 2017. No. 2. Tom 2. P. 97–100. [In Ukrainian].
7. Medvyedev V. I. *Aresht majna yak zahid zabezpechennya kriminalnogo provadzhennya*. Harkiv, 2019. 35 p. [In Ukrainian].
8. Garasimiv O., Zaharova O., Ryashko O. *Aresht majna u kriminalnomu provadzhenni*. Yuridichnij visnik, 2022. No. 2. P. 118–123. [In Ukrainian].
9. Drozd A. V. *Deyaki problemni pitannya areshtu majna v kriminalnomu provadzhenni*. Naukovij visnik Mizhnarodnogo gumanitarnogo universitetu. Ser.: Yurisprudenciya, 2018. No. 36. tom 2. P. 164–168. [In Ukrainian].
10. Smalyuk T. V. *Problemni pitannya reglamentaciyi nakladennya areshtu na majno v kriminalnomu provadzhenni*. Vcheni zapiski TNU imeni V. I. Vernadskogo. Seriya: yuridichni nauki, 2020. No. 3. Tom 31 (70). P. 214–219. [In Ukrainian].
11. *Kodeks Ukrayini z procedur bankrutstva*: Zakon Ukrayini vid 18 zhovtnya 2018 r. No. 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (data zvernennya 07.11.2023). [In Ukrainian].
12. Butirska I. A. *Okremi pitannya zastosuvannya areshtu majna u kriminalnomu provadzhenni*. ZHurnal shidnoyevropejskogo prava, 2022. No. 96. S. 21–25. [In Ukrainian].
13. Penkova K. *Procedura nakladennya areshtu na majno u kriminalnomu provadzhenni (vityagi iz zakonodavstva)*: informacijna dovidka, pidgotovlena Yevropejskim informacijno-doslidnickim centrom na zapit narodnogo deputata Ukrayini. Yevropejskij informacijno-doslidnickij centr. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29003.pdf> (data zvernennya: 08.11.2023). [In Ukrainian].
14. Pchelina O., Pchelin V. *Zarubizhnij dosvid nakladennya areshtu na majno v kriminalnomu provadzhenni (na prikladi yevropejskih krayin)*. Aktualni pitannya vdoskonalennya sudovo-ekspertnoyi ta pravoohoronnoyi diyalnosti: zbirnik materialiv zasidannya No. 2 postijno diyuchoyi Mizhnarodnoyi naukovopraktichnoyi konferenciyi (m. Kropivnickij, 24 chervnya 2022 r.). Kropivnickij: TOV «Centralno-Ukrayinske vidavnictvo», 2022. 486 p. [In Ukrainian].

Дата надходження: 11.11.2023 р.

Oleg Lyuty

Lviv Polytechnic National University,
student of the Educational and Scientific Institute
law, psychology and innovative education
oleh.liutyi.pv.2020@lpnu.ua

Olena Kovalchuk

Lviv Polytechnic National University,
Associate Professor of the Criminal Department
law and the educational and scientific process
Institute of Law, Psychology and Innovative Education
candidate of legal sciences, associate professor,
honored lawyer of Ukraine
olena.b.kovalchuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5547-1625>

IMPOSITION OF ARRESTS ON PROPERTY IN CRIMINAL CASES PROCEEDINGS IN UKRAINE: PROBLEM ISSUES

The article deals with the topical issues of applying such a measure of securing criminal proceedings as seizure of property. Particular attention is paid to the legal status of the third party in relation to whose property the issue of seizure is being resolved, problematic issues that arise in the process of seizure of property and when criminal proceedings are closed during the pre-trial investigation and the issue of lifting the seizure of property has not been resolved are analyzed. Attention is also drawn to the fact that, in addition to the problems that arise during the seizure of property, no fewer issues arise during the cancellation of such seizures, especially if the seized property must be realized within the framework of other legal relations, for example, within the framework of a bankruptcy case or in within the scope of executive proceedings.

Despite numerous changes regarding the regulation of property seizure, it is proposed to make changes to the current Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of solving the following issues: regarding the property subject to seizure; certainty of the legal status of third parties whose property is subject to seizure, and bona fide purchasers; the composition of the participants in the court session regarding the seizure of property; which arise in case of closing of criminal proceedings or cancellation of arrest. It is proposed to supplement Article 175 of the Criminal Procedure Code of Ukraine with a detailed procedure for the execution of a decree on the seizure of property, as well as a record of this process.

Keywords: seizure of property; criminal proceedings; third party whose property is subject to seizure; procedural status of the person; closure of criminal proceedings.